



Hjälp till att
minska spridningen
av invasiva arter



Växjö
kommun

www.vaxjo.se

Frågor och svar om invasiva arter

Vad är invasiva arter?

Invasiva arter är arter som, medvetet eller omedvetet med människans hjälp, har importerats från andra länder och snabbt sprider sig i sin nya miljö, och på så vis konkurrerar ut inhemska växter och djur. Ett ökat resande, växande världshandel och klimatförändringar är faktorer som skyndar på spridningen.

Varför är det ett problem?

De invasiva arterna är väldigt konkurrenskraftiga. I sina nya miljöer saknar de ofta naturliga fiender som håller tillbaka spridningen av dem. När de sprider sig i naturen får detta stora negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden. Lupin och kanadensiskt gullris trivs ofta i vägrenar där marken är sandig och mager och där det vanligtvis finns en fin ängsflora. På dessa ställen tränger de invasiva arterna bort ängsväxter så som prästkrage, blåklockor, mandelblomma, fibblor och åkervädd. I lite fuktigare miljöer kan ofta jättebalsamin och jätteloka ta över och konkurrera ut annan växtlighet.

Vilka växter?

I Växjö kommun är det framförallt fem arter som ställer till problem: lupin, kanadensiskt gullris, jättebalsamin, jätteloka och parkslide. För att bevara den biologiska mångfalden behöver dessa växter bekämpas för att minska spridningen.

Vad kan du göra?

De flesta invasiva arter är envisa så bekämpningen måste vara långsiktig och upprepas flera gånger per år, och ofta under flera års tid. Har du dem i trädgården eller på din övriga mark – slå av, klipp ned eller ryck upp plantorna vid upprepade tillfällen. Om du bekämpar arterna innan de går i blom så kan de i de flesta fall lämnas att torka på platsen.

Växjö kommun bekämpar på kommunal mark

Växjö kommun jobbar aktivt med bekämpning av de invasiva arterna på den kommunägda marken. Det gäller både i parker, skogar, vägkanter och i naturreservat.

OB! Släng aldrig de invasiva arterna i trädgårdsavfall, i naturen eller på din egen kompost. Då riskerar arterna att fortsätta spridas och breda ut sig. Du kan samla ihop och försluta växtmaterialet från de invasiva arterna i dubbla påsar och lämna till Häringerorps avfallsanläggning där det går till förbränning. Det är mycket viktigt att det inte kommer med någon jord i påsarna. Kontakta personalen på plats för vidare hänvisning, och läs gärna informationen på SSAMs webbplats innan ditt besök till anläggningen.

För att minska spridningen behöver vi hjälpas åt med bekämpningen!

Bekämpningsmetoder för de vanligaste växterna i Växjö



Lupin

Bekämpa lupinen genom att slå ned eller kapa växten två eller tre gånger om året. Detta måste göras innan den bildar fröer som kan sprida sig vidare. Om det är ett mindre bestånd är det ofta effektivt att gräva eller dra upp den.



Kanadensiskt gullris

Slätter fungerar bra för att bekämpa kanadensiskt gullris. Att gräva eller dra upp plantorna med rötterna är ett annat effektivt sätt att bli av med växten. Bekämpning bör göras två gånger per år. Tänk på att aldrig slänga uppgrävda plantor i naturen eftersom gullriset då sprids vidare.



Parkslide

Parkslide är en mycket svårbekämpad växt. De har mycket livskraftiga rötter och dessutom kan små fragment av stam och rötter ge upphov till nya plantor. Växten måste bekämpas varsamt så att inga växtdelar sprids till nya områden. Använd helst manuell bekämpning genom slätter med skärande redskap eller manuellt genom att bryta av växten. Bekämpning måste utföras minst fyra eller fem gånger per år för att begränsa växten. Det kan även fungera att täcka med markduk. Se i så fall till att täcka en stor yta även utanför området med parkslide eftersom växten skickar ut nödskott långt ut. Håll koll på ett område på ungefär 10 meter runtom beståndet du bekämpar så att den inte skickar nya skott. Undvik grävning som metod då det medför stor risk för spridning av rotdelar.



Jättebalsamin

Det enklaste sättet att bekämpa små bestånd av jättebalsamin är att dra upp plantorna med rötter tidigt på säsongen. Plantorna måste dras upp innan fröna mognar eftersom de annars lossnar och sprids vidare. Stora ytor med jättebalsamin kan du bekämpa med hjälp av röjsåg eller lie. Återkom minst två gånger per säsong.



Jätteloka

Jättelokan måste bekämpas med försiktighet eftersom växtsaften är frätande på huden vid solljus. Använd skyddskläder. Arten kan bekämpas genom slåtter med skärande redskap eller genom grävning. Gräv helst tidigt på säsongen då växten fortfarande är liten. Tänk på att gräva djupt, minst en decimeter under rotens övre del, för att hindra nya skott att skjuta upp. Plantan du gräver upp kan du lägga i solen för att torka och dö.

Invasiva arter är ett problem inom hela Europa varför EU, med stöd av en förordning, listar arter som är förbjudna att sälja, introducera eller sprida. Till dessa arter hör bland annat jätteloka, jättebalsamin och gul skunkkalla. Du som fastighetsägare är skyldig att bekämpa arter som finns med på EU-listan.

Fler arter

Det finns även fler invasiva arter som exempelvis vresros, parksallat, vintergröna och gul skunkkalla. På Naturvårdsverkets webbplats finns information hur dessa bekämpas.

Tänk på

Tänk på att jord från växtplatsen som innehåller rötter inte får slängas i naturen eller skickas till förbränning. Använd därför i möjligaste mån bekämpningsmetoder där avfall från jord inte uppstår och måste hanteras. Vid särskilda fall kontakta SSAM.

Hjälp till med rapportering

En stor del i bekämpningen av invasiva främmande arter är att kartlägga var de finns. Här kan din hjälp komma till stor nytta! Det är bra om du rapporterar in fynd av invasiva främmande arter som du finner i naturen på Artfaktas webbplats: artfakta.se/rapportera/eftersokta/ias/skapa

Mer information

Läs mer om invasiva arter på dessa webbplatser:

www.naturvardsverket.se/Amnen/Invasiva-frammande-arter/

www.vaxjo.se/invasivaarter



Illustrationer av Carina Lindkvist.

Denna folder är tryckt 2021.

Projektet har delfinansierats med LONA-bidrag förmedlade av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

